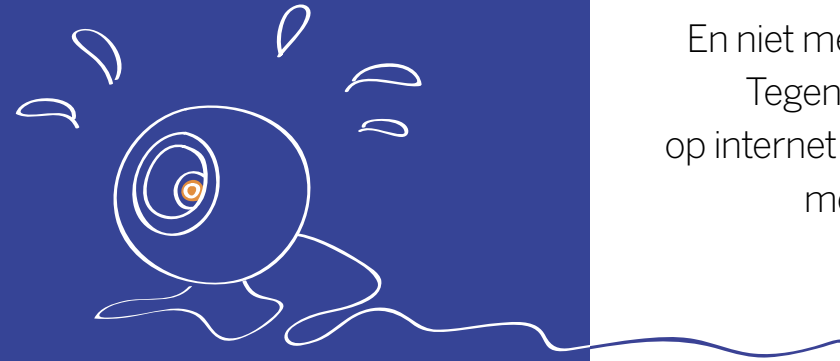

‘Hé meisje, zet je webcam ’ns aan’

De nieuwe kinderlokker
komt gewoon bij je thuis

En niet met vreemde mannen meegaan! Je hoort het je moeder nog zeggen.

Tegenwoordig heeft deze zin niet veel impact meer. Want sinds vieze mannen zich op internet voor kunnen doen als onschuldige 15-jarigen, hoeven ze niemand meer mee te nemen: kinderen komen vanzelf naar ze toe.

We doen er alles aan om enge types uit de buurt van huis en school te houden, maar hoe hou je diezelfde enge types uit de buurt als ze online gaan? Kinderen ontdekken computers op steeds jongere leeftijd: er zijn kinderen die vanaf hun 2e (!) jaar internetten en de gemiddelde peuter van 3 is zo’n 35 minuten per week online. Eerst zit je er nog bij als ouder, maar drie kwart van de kinderen van 11-12 jaar zitten alleen op het web. Wij hebben ondertussen geen idee wat ze daar uitvoeren. En wie er meekijken.

Online kunnen kinderen zich op allerlei manieren aan de buitenwereld laten zien. En dat doen ze maar wát graag: ze houden weblogs bij, uploaden filmpjes op YouTube en maken massaal profielen aan op sites als Kindertent, Partyflock en Hyves. Steeds geldt: hoe meer je van jezelf laat zien, hoe betrouwbaarder je overkomt. Contactlijsten zijn een graadmeter voor je populariteit. Oppervlakkige bekenden worden dan ook gretig toegevoegd. Twee- of driehonderd ‘vrienden’ via msn en Hyves zijn geen uitzondering. In chatrooms of op fora kan iedereen zich heel anders voordoen dan hij is. Net als in virtuele werelden zoals Habbo Hotel en online games zoals World of Warcraft, waarin je als avatar (alter ego) vrienden maakt of de strijd met elkaar aangaat.

Liefde en sex spelen op internet een dominante rol. Niet alleen komen kinderen vroeg in aanraking met sex - de gemiddelde leeftijd hiervoor is 11 jaar - ook kunnen ze verleid worden zich uit te kleden voor de webcam: de zogenaamde ‘cybersex’. Vaak wanen kinderen zich in hun kamer veilig en anoniem. Ze realiseren zich niet dat ze met hun profielpagina ‘in de etalage’ liggen voor mensen met slechte bedoelingen en dat webcam-beelden kunnen worden opgenomen. Enthousiast maken ze contact met die begrijpende mentor van TMF chat, of die populaire avatar in Habbo Hotel. Vrijheid, blijheid - tot het een keer goed misgaat.

Sexfilmpjes uit wraak

Misbruik begint vaak met chatten of een beetje flirten. Met een vriendje of een buurmeisje. Of een volwassene die zich voordoeft als een kind. Internet is een >

In Nederlands grootste virtuele
wereld Habbo Hotel loopt ook
een virtuele agent rond

De alarmbellen moeten gaan rinkelen als ze niet van de computer weg te slaan zijn

ideaal medium om contact te maken met kinderen: zelfs sites voor kleine kinderen hebben soms een ‘social media’-hoekje. Toch zijn daders van online seksueel misbruik meestal bekenden uit het offline leven van een kind. In 2008 deden 109 kinderen aangifte van seksueel misbruik op internet. In 2009 waren dat er 254. Bij meldpunt cybercrime en meldpunt kinderporno komen nog veel meer meldingen binnen. De politie maakt zich zorgen over deze toename – ook omdat ze ervan uitgaan dat het om het topje van de ijsberg gaat. Internetrechercheur Boudewijn Mayeur: ‘Aangifte doen kan niet anoniem. Door schaamte gaan kinderen en ouders vaak niet naar de politie. Toch is dat belangrijk. Als we het verspreiden van ongewenste filmpjes ongestraft laten, is het hek van de dam.’ In de meeste gevallen waar de politie mee te maken krijgt gaat het om kinderen die zijn overgehaald om zich voor de webcam uit te kleden en seksuele handelingen te verrichten. De opgenomen beelden worden soms als chantagemiddel gebruikt. In het ergste geval komt het tot een ontmoeting. Volgens Maaïke Pekelharing van Helpwanted.nl – ook een jongerensite bedoeld voor het melden van online seksueel misbruik – moet het beeld van de vieze oude vent die zich voordoet als 16-jarige nodig worden bijgesteld: ‘Helaas komt dit ook voor maar we krijgen via de chat opvallend veel meldingen binnen van jongeren die elkaar tot slachtoffer maken.’ Boudewijn

Mayeur kan hierover meepraten: ‘Vaak hebben kinderen wel de technische kennis, maar missen ze de ethische kennis. Dat is een gevaarlijke combinatie. Het komt steeds vaker voor dat kinderen sexfilmpjes van elkaar op het web zetten. Voorbeeld: een jongen en een meisje van 16 zijn verliefd en vinden het wel spannend om elkaar een keer te filmen. Een week later is het uit omdat het meisje het met een ander gedaan heeft. Uit wraak zet haar ex-vriend het filmpje online. Zo’n jongen weet vaak niet dat hij strafbaar bezig is, wat de gevolgen ervan kunnen zijn en dat het bereik onbegrensd is. In dit geval zou hij zelfs kunnen worden aangeklaagd voor het verspreiden van kinderporno, omdat zijn ex-vriendin minderjarig is.’ Voor de slachtoffers zijn de gevolgen vaak niet te overzien. Regelmatig verandert een meisje van school omdat iedereen haar naakt heeft gezien. Waarmee nog niet gezegd is dat alle ellende voorbij is. Circuleren beelden eenmaal op het web, dan kunnen ze je je hele leven blijven achtervolgen. Er bestaat nu eenmaal niet zoiets als een wereldwijde digitale prullenbak.

Nepscouts op het web

Werd er vroeger nog wel eens een mollig meisje op straat ‘ontdekt’ door een gast met goedkope visitekaartjes, tegenwoordig hoeft de nepscout zijn deur niet meer uit. Achter de computer is hij een paar muisklikken verwijderd van duizenden meisjes die zich op sites als Hyves en Partypeeps 2000 op een presenteer-

blaadje aanbieden. De nepscout gooit verschillende lijntjes uit en zoomt in op meiden die gevoelig zijn voor woorden als x-factor en videoclip. Vervolgens probeert hij zo’n meisje over te halen om zich voor een hoop geld in te schrijven bij een malafide bureau. Een afspraak maken voor een fotoshoot kan natuurlijk ook. Met een beetje geluk trekt het meisje eerst nog voor de webcam haar truitje omhoog, zodat ze later met de beelden te chanteren is. Volgens de stichting Mijn Kind Online is 40% van de meisjes met een profiel op het populaire Sugababes.nl wel eens benaderd door een cyberscout. En dat terwijl goede castingbureaus nooit werven via internet.

Cyberlokkers en loverboys

Naast de nepscout en de wraakzuchtige ex zijn er nog twee griezelige types actief op het web: de cyberlokker (of pedoseksueel) en de loverboy (of pooier). De manier waarop zij hun slachtoffer benaderen en inpalmen via internet wordt *grooming* genoemd. Via zoekmachines van sociale netwerksites zoals Hyves, Kindertent of Partyflock selecteren ze hun prooi op leeftijd, geslacht, woonplaats, hobby’s en opleidingsniveau. Ook kunnen ze als avatar contact zoeken in een virtuele wereld. Favoriet zijn aandachtvragende, onzekere kinderen in de puberleeftijd: 11-18 jaar. Bij voorkeur hebben ze weinig hechte vrienden, zijn ze veel online en houden de ouders weinig toezicht. Cyberlokkers en loverboys zijn ook notoire chatters, die het hoogste woord voeren in problemenrubrieken. De cyberlokker is vaak een ‘wat oudere vriend’ met wie pubers kunnen praten over problemen – vooral over liefde en sex. De lokker zorgt ervoor dat je kind zich uitverkoren en speciaal voelt. Dan worden de twee ‘dikke vriendjes’ die geheimen uitwisselen. De >

het is foute boel als je kind:

- Dure cadeaus krijgt of ineens meer geld te besteden heeft
- Plotseling onbereikbaar lijkt
- Niet van de computer weg te slaan is
- Een nieuwe *best friend* heeft die te mooi is om waar te zijn is
- Geheimzinnig doet over een (virtueel) nieuw liefje
- Plotseling last heeft van stemmingswisselingen, slapeloosheid of paniekaanvallen
- Zeurt om een gsm met mobiel internet of een eigen laptop
- Nieuwe wachtwoorden weigert te delen

NIET DOEN:

- Geloven dat je dochter alleen chat met haar vriendinnen en je zoon nooit porno kijkt
- Preken of doen alsof de wereld op internet ‘niet echt’ is
- Je kind stiekem controleren op het web en hem of haar daar achteraf mee confronteren

WEL DOEN:

- Praten over sex voordat je kind het web opgaat
- Je kind op het hart drukken om profielpagina’s af te schermen, altijd nicknames te gebruiken, naam en adres geheim te houden, nooit af te spreken met een digitale vriend op onbekend terrein en alleen foto’s online te zetten die op de voorpagina van de krant kunnen
- Afspreken met je kind wanneer je inlogt met zijn of haar wachtwoord. Alleen in noodgevallen bijvoorbeeld

WAAROM ZOCHT DIE VENT CONTACT MET MIJN DOCHTER VAN 8?

Amelie (39) checkte op een middag haar dochters Hyves-pagina:

‘Ik logde in met haar wachtwoord en stuitte op een uitnodiging van een man van een jaar of 50. Met een kop waar de rillingen van over mijn lijf liepen. Ik ging via Google naar zijn Hyves en zag dat hij honderden meisjes in zijn contactenlijst had. Ik schrok ontzettend van de foto’s. Veel meiden stonden in hun string met de billen naar achter. Waarom zocht die vent in hemelsnaam contact met mijn dochter van 8? Dit kwam zo dichtbij – ik

was echt in shock. Samen met een vriendin heb ik op de niet-OK-knop van Hyves geklikt. Toen is zijn Hyves-pagina direct op non-actief gezet. Maar het liet me niet los, ik voelde me zo onmachtig. Als een soort Peter R. de Vries ben ik het internet af gaan struinen op zoek naar informatie over die vent. Uiteindelijk ben ik naar de politie gestapt. De man had geen strafbaar feit gepleegd, maar zijn Hyves is nog steeds uit de lucht en zijn naam is nu bekend bij de zedenpolitie.’

‘OP EEN GEGEVEN MOMENT PAK JE HAAR MET Z’N TWEE’

Een loverboy doet zijn tactiek uit de doeken op tv:

‘Het is heel simpel. Je gaat naar een site als Partypeeps en daar maak je een leuke site. Misschien een mooie foto erop – die hoeft niet eens van jezelf te zijn. Je gaat naar zo’n meid toe en je begint te chatten. Je zorgt dat je bij haar infiltreert. Zodra je met haar op msn bent ga je helemaal vol erin. (...) Als zo’n meisje je gezien heeft (via de webcam, red) denkt ze: ik heb hem gezien, nu is alles goed. Maar aan de looks zie je nog niet alles. Op

een gegeven moment *meeten* jullie elkaar en denkt zij dat je haar *boyfriend* bent. Op een gegeven moment pak je haar met z’n twee. Dan zeg je: er komt een mattie van me langs (...) Als zo’n meid dat dan doet, waarom zou je er dan niet meer van maken dan alleen je vrouwtje? (...) Dan zet je haar gewoon achter de ramen en laat je haar voor je werken en is zij gewoon een hoer. Dat kan gewoon via Partypeeps hoor.’

Uit de documentaire: *Online geronseld voor gedwongen sex*, Mildred Roethof, NTR 2010 (nog te zien via internet)

Stiekem je kind controleren werkt averechts

MEER INFO VOOR OUDERS:

www.mijnkindonline.nl
www.mediaopvoeding.nl
www.meldpunt-kinderporno.nl
www.stoploverboysnu.nl

MEER INFO VOOR KINDEREN:

www.maaksexlekkerduidelijk.nl
www.kindertelefoon.nl
www.helpwanted.nl
www.lover-boy.nl

intimiteit neemt toe: via de webcam worden beelden en fantasieën uitgewisseld en soms worden er afspraakjes gemaakt. Opvallend feit: na de eerste keer sex gaat 73 % van de kinderen in op een verzoek om nog een keer af te spreken.

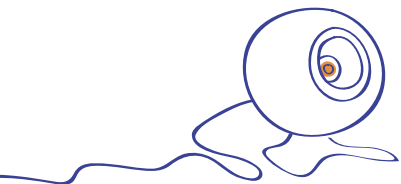
En dan de loverboy. Deze flirt en slijmt wat af op internet. Tijdens chat-sessies en afspraakjes weekt hij een meisje los uit haar omgeving, tot zij volledig afhankelijk van hem is. Dan verandert de houding van de gulle minnaar. Om haar grenzen te vervagen moet het meisje eerst naar bed met zijn vrienden. Dan wordt ze al dan niet onder dwang overgehaald om de prostitutie in te gaan. Internet wordt door loverboys ook gebruikt om meisjes te exploiteren. Ze zetten dan bijvoorbeeld een foto met 06-nummer op een site als Kinky.nl. In zeker 50% van de bekende loverboy-zaken zijn de meisjes geronseld via internet.

Praten over grenzen

Sinds oktober vorig jaar voert Mijn Kind Online een landelijke campagne over de risico's van cybersex. Met de digitale brochure 'Verliefd op internet (10+)' probeert de stichting risicovol gedrag bespreekbaar te maken. Justine Pardoën, hoofdredacteur van Mijn Kind Online: 'Kinderen raken nogal eens in de problemen door hun eigen gedrag. Als er iets mis gaat wordt er vaak gesproken over een vader-slachtofferverhouding. Ouders realiseren zich te weinig dat kinderen ook actief zijn in die verhouding. In contact met een

cyberlokker of een loverboy krijgen kinderen iets waar ze behoefte aan hebben. Zoals een luisterend oor, of complimentjes. Bovendien willen pubers zelf óók dingen – sexfilmpjes kijken bijvoorbeeld. Voor ouders is dit vaak taboe. Maar je houdt de dingen niet van je af door het niet te willen weten. Of, als je het wel weet, er niet over te praten. Mijn advies is dan ook: praten, praten, praten. Kinderen moeten leren wat de wettelijke grenzen zijn, wat hun eigen grenzen zijn en hoe ze rekening kunnen en moeten houden met anderen. Domweg verbieden heeft bij pubers weinig zin, maar je hoeft natuurlijk niet alles zomaar goed te vinden. Justine Pardoën: 'Als een meisje wordt benaderd door een nepscout kan ze denken: misschien zit het er voor mij wel in. Het kan heel gevoelig liggen als je dat als ouder in twijfel trekt. Ik zou tegen mijn kind zeggen: 'Ik begrijp best dat anderen jou mooi vinden. Dat ben je ook. Maar naar Amsterdam voor een fotoshoot bij een obscuur bureau, dát gaan we toch niet doen. Als ik voorlichting geef op scholen laat ik kinderen op zoek gaan naar hun eigen sporen op internet. Soms projecteer ik een Hyves-profiel van een leerling groot op een scherm. 'Dat mag u niet doen!' hoor ik dan. 'Ja maar, je publiceert het zelf op internet, laat het aan de wereld zien', zeg ik dan. Een kind moet zich realiseren wat de gevolgen kunnen zijn van het delen van vakantiefoto's of het chatten met een webcam. Door hun inzichten zelf te verwoorden, trainen pubers hun reflectievermogen en innerlijk geweten.'

«

HOOGLERAAR WIL OUDERS HELPEN

Sinds vorige maand is Peter Nikken de eerste bijzonder hoogleraar Mediaopvoeding in Nederland, een dag per week doceert hij aan de Erasmus universiteit in Rotterdam. Het wordt de 'eerste leerstoel die kijkt naar de rol van ouders in de omgang van kinderen met de media'. Peter Nikken is psycholoog en als specialist op het gebied van jeugd, media en opvoeding verbonden aan het Nederlands Jeugdinstituut. Hij promoveerde op de kwaliteitseisen voor kindertelevisieprogramma's en schreef populaire en

wetenschappelijke publicaties over onder andere de Kijkwijzer, *Sesamstraat* en reclame. Hij en zijn team gaan onderzoeken wat ouders doen aan mediaopvoeding. Of zij weten welke sites kinderen bezoeken, welke spelletjes ze spelen, met wie hun kind chat. In *NRC Handelsblad* zei hij: 'De media-ontwikkelingen gaan zo hard dat veel ouders het niet bijhouden. We gaan onderzoeken welke instrumenten er zijn voor ouders die zich zorgen maken of vragen hebben. Kennis moet gedeeld worden, dan kunnen de gemakkelijke en leerzame kanten van nieuwe media voor kinderen versterkt worden.'

NUMMER 2 VAN EUROPA

Volgens recent onderzoek van het CBS (in januari 2011) staat Nederland op de tweede plaats van sociale media-gebruikers in de Europese Unie. Cijfers zijn er pas vanaf 16 jaar: van de 16 tot 25-jarigen maakt 91% gebruik van Hyves, Facebook en Twitter. In de groep 25-55 jaar is iets meer dan de helft actief op sociale netwerken, in de leeftijdscategorie 55-75 jaar is dat nog 30%. Koploper onder de jongeren is Polen: 94% van hen maakt gebruik van sociale media.